

Розділ I

БАЛАКУЧИЙ ПАКУНОК

Літак, яким Саймон і Пітер прилетіли в Афіни у гості до своєї двоюрідної сестри Пенелопи, приземлився. Двері його відчинились, і хлопцям у лице хлинула хвиля гарячого, мов з печі, повітря і такого яскравого сонячного проміння, що вони мимоволі замружились. Після вічно похмурої і дощової англійської погоди, до якої вони звикли, це була просто фантастика, і хлопчачки, розморені та засліплені, мружились, мов коти на полум'я, дослухаючись до розкотистої дзвінкої грецької мови, що заповонила все довкола.

Дядько Генрі спершу їх мало не налякав: здоровенний чолов'яга, схожий на великого брунатного орла — з гачкуватим носом, кучмою сивого волосся і дуже великими руками, якими він без упину розмахував. Дивно навіть, що у Пенелопи,

гарненької стрункої дівчинки з великими зеленими очима і каштановими косами, міг бути такий непривабливий батько.

— Ага, — сказав дядечко Генрі, суворо зиркаючи на них. — Ну, ось ви й прилетіли! Ну-ну. Радий вас бачити. Радий бачити вас уже не такими огидними, як відразу після народження. Тоді ви були, ніби лабораторні мишенята — такі ж рожеві і бридкі.

— Тату, — перебила його Пенелопа, — який же ти грубіян!

— Чого це? Зовсім я не грубіян, — відрубав дядечко Генрі, — просто ділюся спогадами.

— А це ваш багаж? — поцікавилась Пенелопа.

— Так, — відповів Пітер. — Оті дві валізи і човен.

— Човен? — здивувався дядечко Генрі. — Який ще човен?

— Надувний, — пояснив Саймон. — Нам його тато подарував.

— О, це чудово! Яка зручна і потрібна річ! — вигукнув дядечко Генрі. — Дуже добре, що ви його прихопили.

Хлопчики аж зашарілися від радості й подумали, що, можливо, дядечко Генрі не такий уже і сердитий, як здалося на перший погляд. Тож вони взяли свої речі, завантажили їх у багажник великого відкритого автомобіля дядечка Генрі і поїхали, опромінені сонцем, минаючи незвичні краєвиди — сріблясті маслинові дерева і темно-зелені кипариси, стрункі, мов списи, під блакитним небом.

Вілла дядечка Генрі, велика недоладна будівля, вмонтилась на кручі над синім морем. Її широкі веранди, обвиті виноградом, берегли прохолоду, а з виноградних ліз із-поміж листя звисали величезні грона — хлопці ніколи в житті не бачили таких. Стіни були білі, вікна затуляли величезні зелені жалюзі. Коли жалюзі опускалися, у кімнатах ставало прохолодно, тьмяно і зеленаво, наче в акваріумі. Хлопчикам відвели простору кімнату з кахляною підлогою і так званим французьким вікном — до самої підлоги, — що виходило просто на веранду.

— Ого! — зрадів Пітер. — Тепер я зможу щоранку до сніданку ласувати виноградом!

— У саду ще ростуть апельсини, мандарини, інжир, — докинула Пенелопа, — а ще кавуни, абрикоси і груші.

Дівчинка сиділа на ліжку і дивилася, як гості розпаковують речі.

— Я ніяк не можу повірити, що ми вже справді тут, — сказав Саймон.

— І я, — підхопив Пітер. — От тільки спека... Коли така спека, значить, ми все-таки в Греції.

Пенелопа засміялася:

— Це ще не спека, буває гарячіше.

— Скупатися — ось що нам потрібно, — вигукнув Пітер.

— Я саме про це подумала — добре було би поплавати сьогодні пополудні, — погодилась Пенелопа. — Ось поїмо — і підемо. Тут зовсім поруч є величезний пляж, вода там тепла — найкраще місце, щоб поплавати.

— Можна буде спустити на воду човен, — сказав Саймон.

— Еге ж! — відгукнувся Пітер. — Так і зробимо! І попливемо назустріч пригодам.

Діти поїли, переодяглися в купальні костюми, взяли човен, а до нього й помпу, і поволочили його вниз кам'янистим схилом пагорба серед тонких пахощів чебрецю і мирта — туди, де навсібіч, скільки бачить око, простягався білий пляж. Блакитне плесо було спокійне, наче на ставі, і прозоре, як скло. Напомпувати човен виявилось нелегкою справою: діти раз у раз робили перерви, пірнаючи в морську прохолоду. Але врешті-решт готовий човен погойдувався на мілководді, ніби пухнаста блакитна хмарина. Діти забралися в нього і примостили найнеобхідніші для подорожі речі, які взяли завдяки наполяганням Пенелопи: велику пляжну парасолю і торбу з кількома пляшками лимонаду. Саймон і Пітер сіли на весла, а Пенелопа за кермо — і відчалили. Сонце палило нещадно, а з берега з маслинових дерев долинала монотонна музика цикад. Пропливши приблизно чверть милі¹, хлопці поклали весла і витерли піт з очей.

— Нічого собі, пекельна робітка! — промовив Пітер.

¹ Милля — британська та американська міра довжини, що дорівнює 1609,344 м. (*Тут і далі прим. ред.*)

— Угу, — погодився Саймон. — Я просто плавлюся.

— Здається, ми вже далеченько запливли, — поспішила підтримати хлопців Пенелопа. — Усе-таки це ваш перший день тут, та ще й у таку спеку. Може, нам зупинитися десь тут перепочити?

Саймон глянув через плече. За кількасот ярдів¹ над водою виступала довга полого піщана коса, утворюючи невеличку бухту.

— Як вам он та місцинка? — запитав він. — Може, там і пристанемо?

Вони зайшли на веслах у бухточку, кинули якір на міліні, встановили парасолю, що давала тінь завбільшки з добрячий гриб, і Пенелопа відкрила три пляшки лимонаду.

Вдячні і за той клаптик затінку, діти вмостилися під парасолею і пожадливо дудлили лимонад. Запаморочені спекою і зморені веслуванням, хлопчачки поснули, поклавши руки під голову. А Пенелопа зробила останній ковток, трошечки подрімала і вирішила піднятися на піщану дюну — поглянути, що там на тому боці. Пісок аж пашів на сонці й ступати по ньому було боляче. Але дівчинка таки видержалась аж на самий верх дюни і побачила, що пляж простягається вдалечінь аж до обрію — так їй здалося, — але повітря тремтіло від спеки, здіймалося марево і виразно розгледіти що-небудь було неможливо. Дівчинка вже хотіла повертатися назад під гостинний затінок парасолі, аж раптом щось привернуло її увагу.

Спершу їй здалося, що то уламок дерева, але якийсь занадто грубий і зовсім без гілок. Невідомий предмет легенько погойдувався на хвилях від подиху лагідного бризу, поступово наближаючись до берега — там, унизу, просто у Пенелопи під ногами. Дівчинка розгледіла у ньому великий брунатний паперовий пакунок, перев'язаний пурпуровою шворкою. Він прибився до берега, і тільки-но Пенелопа збігла до води, щоб роздивитися його зблизька, пакунок заговорив.

¹ Ярд — британська та американська міра довжини, що дорівнює 91,44 см.

— Егей! — вигукнув паунок рипучим голосом. — Земля, еге-гей! Їй-Богу, нарешті. Уся ця хитавиця — гойда-да, гойда-да — вкрай несприятлива для моїх нутрощів.

Пенелопа спантеличено витріщилася на знахідку. Це був звичайнісінький здоровецький коричневий паперовий паунок розміром приблизно три фути¹ заввишки і два завширшки, перев'язаний пурпуровою мотузкою. Щось схоже на старовинний вулик.

— Морська хвороба — це просто мука, — провадив далі паунок. — Моя прабабуся так страждала від неї, що її частенько нудило, навіть коли вона приймала ванну.

«Хто це тут розмовляє?! — вигукнула подумки Пенелопа. — Не може бути, що звертаються до мене».

Тільки встигла вона це подумати, як із пакунка почувся ще один голос. Тоненький, ніжний, мелодійний голосок, ніби відлуння маленького дзвоника на шиї у ягняти.

10 — Ой, замовкни вже зі своєю прабабцею і морською хворобою, — промовив голосок роздратовано. — Мене нудить так само, як і тебе. Я тільки хочу знати, що нам тепер робити?

— Ми на місці, — відповів той перший, рипучий голос, — завдяки моїм блискучим навігаційним здібностям. Залишилося тільки зачекати, поки хтось нас визволить.

Паунок, вирішила Пенелопа, був усе-таки замалий, щоби там могла вміститися людина, не кажучи вже про двох, проте, без сумніву, звідти долинали два голоси. Дівчинці стало страшно і захотілося покликати Пітера і Саймона, щоб разом розібратися в усій цій містичній історії. Вона розвернулася і побігла до парасолі, де спали хлопці, навіть не здогадуючись про пригоду, яка розпочалася вже цієї хвилини.

— Пітере, Саймоне, прокидайтеся, вставайте! — тихенько гукала Пенелопа і штурхала хлопців. — Ну, вставайте ж, це дуже важливо.

— Що таке? — запитав Саймон, підіймаючись і позіхаючи спросоння.

¹ Фут — британська та американська міра довжини, що дорівнює 30,48 см.

— Скажи їй, хай іде собі, — пробурмотів Пітер. — Я хочу спати. Які ігри в таку спеку?

— Це не ігри, — обурено прошепотіла Пенелопа. — Чуєте? Вставайте! Я знайшла щось над-надзвичайне по той бік коси.

— Що ж ти такого знайшла? — поцікавився Саймон, потягуючись.

— Пакунок, — відповіла Пенелопа. — Величезний пакунок.

— О Боже! — заволав Пітер. — І заради цього треба було нас будити?

— І справді: що в цьому надзвичайного? — погодився Саймон.

— Хм, нічогісінько, якщо вам доводилось чути, щоб пакунок розмовляв, — ущипливо відповіла Пенелопа. — Мені, наприклад, такого ще не траплялось.

— Щоби пакунок розмовляв? — вигукнув Пітер уже зовсім не заспаним голосом. — Тобто якийсь пакунок розмовляє? Мабуть, це тобі почулося. Напевно, ти перегрілася на сонці.

— Жартуєш? Пакунки не можуть розмовляти, — підтримав брата Саймон.

— Ні, я не жартую і не перегрілася на сонці, — сердито промовила Пенелопа. — Я кажу правду: він розмовляє двома голосами.

Хлопці здивовано витріщились на неї. Було очевидно, що вона не жартує, як і те, що з її самопочуттям усе гаразд.

— Послухай, Пенні, — стурбовано сказав Саймон, — ти впевнена, що тобі це не почулося?

Пенелопа аж тупнула ногою з досади.

— Звичайно, впевнена, — сердито прошипіла вона. — Які ж ви обоє дурні! Це пакунок із двома голосами всередині, вони розмовляють між собою. Якщо не вірите, можете пересвідчитися самі. Але для цього вам доведеться піти зі мною.

Не надто охоче — бо їм досі здавалося, що сестричка морочить голову, — хлопці подерлися слідом за нею на піщану дюну. Піднявшись нагору, дівчинка приклала палець до вуст і сказала:

— Ш-ш-ш... — тоді лягла долілиць на пісок і решту шляху проповзла на животі.

Уявіть собі, три голови — одна білява, друга чорнява і третя руда — здіймаються над вершечком дюни, біля підніжжя якої лежить пакунок. Дрібні хвильки розбиваються об нього, діти вражено дивляться на пакунок, а звідти лунає пісня на два голоси:

О місячна морква! Із неї пиріг
Потішить усіх і розрадить усіх.
Свиня у хліві чи корова у яслах —
Усі дуже люблять, їдять дуже ласо
Той добрий, солодкий, чудовий пиріг.
О місячна морква! Із неї вам тортик
Порадує серце, наситить животик.
Усім — віслюкам, і конячкам, і поні —
Смакує і в стійлі, і на припоні
Той свіжий, солодкий, смачнесенький тортик.
О місячна морква! Із неї бісквіт —
Єдиний такий на цілісінський світ!
Чи голуб, чи півень — кого не візьми,
І взимку, і влітку, і восени
Їдять залюбки той пухкенький бісквіт.

12

— Ось бачите, — триумфально прошепотіла Пенелопа, — я ж казала!

— Неймовірно, — визнав Пітер. — Як думаєш, що це може бути? Двійко карликів?

— Це мали б бути якісь д-у-у-уже малесенькі карлики, щоб там поміститися, — відповіла Пенелопа.

— Ми не знатимемо, що це таке, поки не зазирнемо всередину, — тверезо оцінив ситуацію Саймон.

— Думаєш, його можна розпакувати? — замислено спитав Пітер.

— Здається, вони згадували про порятунок, — відповіла Пенелопа.

— Добре, зараз питаємо, — вирішив Саймон. — Зрештою, вони ж говорять англійською.

Широко ступаючи, він спустився з піщаної дюни і підійшов до пакунка, який, не звертаючи на нього уваги, співав собі далі:

О місячна морква! Із неї варення
Дарує мені доброту і натхнення!
Столітній дідок і маля у візочку
Не можуть прожити ні дня, ні деньочка,
Без цього небесно-смачного варення!

Саймон делікатно кахикнув.

— Пробачте, будь ласка, — сказав він. — Пробачте, що перебиваю, але...

О місячна морква! Яка з неї юшка!
Лиш сьорбнеш — і враз червоніються вушка!
І квочка на сідалі, качка в ставку
Обожнюють страву гарячу таку:
Смачну, запашну і наваристу юшку.

13

— Пробачте, будь ласка, — повторив Саймон голосніше.

Запала тиша — пакунок перестав співати.

— Що це було? — озвався нарешті з острахом тоненький голосок, майже пошепки.

— Голос, — відповів той другий. — Я майже впевнений, що це був голос, якщо, звичайно, не буря, не шторм, не тайфун, не цунамі, чи землетрус, чи...

— ПРОБАЧТЕ, БУДЬ ЛАСКА! — крикнув Саймон на все горло. — Скажіть, ви хочете, щоб вас розпакували?

— Бачиш, — відгукнувся рипучий голос. — Я ж тобі казав, що це був голос. І цей голос пропонує розпакувати нас. Як мило. То що, відповідаємо «так!»?

— О, так, так, — промовив тоненький голосок. — Ми вже так довго сидимо в темряві.

— Чудово, — підсумував рипучий голос. — Ну, що ж, ми люб'язно дозволяємо нас розпакувати.

Діти обступили пакунок, Саймон витяг кишеньковий ніж, обережно перетяв тонкий пурпуровий шнур, і всі разом взялися розгортати папір.

Знявши папір, діти побачили під ним щось схоже на шовковий чохол, щедро гаптований золотими рослинними візерунками.

— М-м-м... Хочете — ми зніmemo цей, цей ваш... м-м-м... чохол? — запитав Саймон.

— Чохол? — обурено перепитав рипучий голос. — Ти, дурнику, сказав «чохол»? Це не чохол! Це балдахін, захист від нічного вітру і негоди, пошитий зі справжнього шовку тутового шовкопряда — ось що це таке.

— Ой, — знітився Саймон, — пробачте. Але що би це не було, може, все-таки краще його зняти?

— Так, авжеж, — погодився рипучий голос. — Будь ласка, не шкодуйте зусиль, щоби провести цю рятувну операцію успішно.

Зверху на чохлах було щось схоже на складену петлю — Саймон потягнув за неї і зняв усе накриття. Під ним виявилась велика округла золота клітка, зовсім не схожа на жодну іншу — вона була обставлена зсередини надзвичайно вишуканими мініатюрними меблями. Крім гойдалки і двох перекладин із кедра, тут було гарне ліжко на чотирьох ніжках, оббите червоним оксамитом і накрите чудовою ковдрою ручної роботи, зшитою з малесеньких різнобарвних клаптиків шовку і парчі; маленький обідній столик із кріслом епохи короля Луї; елегантний засклений сервант, а в ньому — дивовижна порцеляна, розписана вручну. Ще тут було велике — на всю висоту клітки — дзеркало у золотій оправі, а біля нього лежали щітка і гребінець зі слонової кістки, а ще — дуже зручний шезлонг, обшитий розкішним яскраво-синім оксамитом, а поруч — клавесин із палісандрового дерева.

У шезлонгу невимушено розвалився папуга — теж незвичайний, діти такого ніколи не бачили. У нього було пурпурове, золоте, зелене, синє і рожеве пір'я, воно виблискувало, сяяло, мінилось, немов коштовне каміння. А ще у нього був великий гладесенький, вигнутий донизу дзьоб — такий чорний, що здавалося, ніби він вирізьблений з антрациту, і блискучі барвінкові очі. Але найдивовижнішим усе-таки було пір'я, бо

замість того, щоб лежати собі гладенько одна біля одної, кожна пір'їна стирчала і кучерявилась, мов шерсть у пуделя. Це робило його схожим на дивоглядне барвисте дерево навесні, на якому щойно розпустилися всі пуп'янки. На голові у нього була зелена шовкова шапочка з довгою чорною китицею. Поряд із шезлонгом, де розсівся папуга, стояв маленький столик, а на ньому — ще одна клітка, але мініатюрна, завбільшки з наперсток, а в ній — блискучий золотий павук зі смарагдово-зеленим хрестом на спині. Було зрозуміло, що тоненький голос належав павукові, а рипучий — папузі.

— Ага, ось воно що, — сказав Пітер.

— Воно? — перепитав папуга й обурено виструнчився. — Воно?

— Це папуга! — захоплено вигукнула Пенелопа.

— Так, це просто папуга, звичайнісінький папуга, навчений говорити, — розчаровано буркнув Саймон. — Чому ми не здогадалися про це раніше?

— А ТЕПЕР СЛУХАЙТЕ! — промовив папуга так голосно й сердито, що діти замовкли. — Послухайте-но, — продовжив він лагідніше, привертаючи до себе увагу. — Так, я й справді просто якийсь нікчемний елітний представник папужого роду. Хіба цього не досить, щоб взяти мене на глум?

— Пробач, — зашарілася Пенелопа. — Ми не хотіли тебе образити.

— Проте образили, — насупився папуга.

— Але ж ти папуга папугою, хіба ні? — вигукнув Пітер.

— О, знову починається! Знову ці пустопорожні балачки на тему «про папуг». Я не простий папуга, я — Папуга з великої літери.

— Пробач, але ми тебе, здається, не зрозуміли, — сказала Пенелопа, ніяковіючи.

— Будь-хто чи, радше, будь-який папуга може бути просто папугою, — пояснював він, — але я — Папуга з великої літери. Ініціали промовляють самі за себе.

— Ініціали? Які ще ініціали? — здивовано запитав Саймон.

